

fuzinca

Leto 46

Ravne na Koroškem, septembra 2009

št. 9

30 LET SPOMINSKEGA MUZEJA LOVRA KUJARJA - PREŽIHOVEGA VORANCA

»Veličina Prežiha je njegova socialna nota«

Pri spominskem muzeju Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca je 10. avgusta, na pisateljev rojstni dan, potekalo že 7. tradicionalno srečanje pri Prežihovi bajti. Tokrat je bilo v znamenju 30-letnice muzeja in odprtja razstave o tem ter 60. obletnice izida njegove zbirke črtic Solzice. Pripravili so ga Koroški pokrajinski muzej, Prežihova ustanova, Občina Ravne na Koroškem in Društvo slovenskih pisateljev.

Slavnostni govornik je bil Slavko Pregl, predsednik Društva slovenskih pisateljev. Dr. Dragica Haramija, izredna profesorica za področje mladinske književnosti, je predstavila pomen zbirke povesti Solzice, Liljana Suhodolčan, muzejska svetovalka, pa je spregovorila o razstavi 30 let Prežihove bajte.

Motiv z vabila, avtor: Tomo Jeseničnik.

Prežihovo bajto si je v tridesetih letih ogledalo okrog 281.000 obiskovalcev.

Prežihova vera v delo in poštenost kot zgled

Slavko Pregl, kot se je sam označil, priložnostni govornik v imenu Društva slovenskih pisateljev, je, ne glede na ihto nadobudnih politikov po odstranjevanju spomenikov iz prejšnjih časov, zavrnil, da »Voranc je in bo kot kip in duh vedno prisoten v našem društvu«. Spomnil je, da so se »v kritičnih časih ljudje pri nas vedno obračali k pisateljem, zato ker jim verjamejo«.

Na vprašanje o veličini Prežiha je odgovoril čustveno in kot njegov daljni kolega: »Veličina je zanesljivo njegova socialna nota, njegova vera v delo in poštenost. V času, ko vse manj ljudi ima vse več in ko vse več ljudi ima vse manj, sta vera v poštenost in borba zanjo ter za to, da bi delo imelo svojo veljavo, izjemno pomembni – in v tem smislu je Voranc danes izrazito živ.«

Pregl je spomnil tudi na idejo Leopolda Suhodolčana in Stanka Kotnika o bralni znački: »Tu je zibelka slovenske bralne kulture, tu se je rodila bralna značka, ki bo kmalu stara petdeset let. Take institucije ni na svetu! In ena prvih bralnih značk se je imenovala po Vorancu.«

Prvi mož slovenskih pisateljev je omenil še, da so v društvu ponovno oživilo idejo o slovenskih pisateljskih poteh, ki bi povezovale njihove rodne hiše in poti okrog njih ter izpostavljale slovenski jezik, »ta najlepši jezik na svetu, ki ima edini dvojino, primerno za izpovedovanje ljubezni, in to že pet tisoč let«. Zavrnil je, da bo eden temeljnih spomenikov na tej poti, ki naj bi pripomogla k obstanku slovenskega jezika, katerega govori manj kot dva odstotka Evropejcev, prav Vorančeva domačija.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Slavko Pregl: »Na pisatelje se je narod vedno lahko naslonil, in Voranc je eden takšnih ustvarjalcev.«

žihov Voranc razvija tri teme v črticah: problem revščine, narodno zavednost in ljubezen do bližnjega. Izpostavila je odnos med njim in materjo: »Materina ljubezen in hvaležnost, da ji je sin izpolnil željo, ki mu je ni niti izrekla, kar je tudi dokaz njegove brezpogojne ljubezni do matere, je eden najbolj poetičnih odlomkov v slovenski mladinski književnosti.«

Po analizi Solzic dr. Dragica Haramija ugotavlja: »Prežih ubeseduje idilični minuli čas svojega otroštva, ki ga je preživel v vaškem okolju. Idealizirana je pokrajina, v kateri so živeli dobri ljudje, na katere se je človek lahko zanesel, škodoželjnost pa še ni bila splošna človeška lastnost. To idilo moti zgolj revščina.« Vendar strokovnjakinja poudarja, da je v črticah najti tudi veliko optimizma in pozitivne življenjske energije, spomini na otroštvo pa zajemajo vso paleto čustev. »Moč Prežihovih Solzic pa se tudi šestdeset let po prvem izidu skriva v vrednotah, ki jih je avtor ubesedil, te pa so: poštenost, prijateljstvo, predanost ter zvestoba jeziku in narodu,« je pomen zbirke izpostavila domačinka, dobra poznavalka mladinske literature.

Zgodovina muzeja, strnjena na šestih velikih panojih

Stalna razstava v kleti govori o treh desetletjih Prežihove bajte, s katere povzemamo nekaj odlomkov.

Prežihova bajta je bila del Prežihovega posestva na Preškem vrhu, kjer so Kuharjevi kot najemniki živeli med letoma 1900 in 1910, leta 1911 pa so odkupili spodnji del posestva in si tako ustvarili lasten dom.

Prežihova bajta je od leta 1979 spominski muzej Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca (1893–1950). Ta vrhkletna lesena stavba iz leta 1812, s črno kuhinjo in z dvema bivalnima prostoroma (hišo in štiblcem), je značilna koroška stavba malega kmeta.

Memorialni in etnološki spomenik je bil obnovljen s sodelovanjem Društva slovenskih pisateljev, Slavističnega društva Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije in Kulturne skupnosti Ravne na Koroškem ter predstavnikov Kotelja in ob pomoči številnih osnovnih in srednjih šol iz Slovenije. Prireditve ob odprtju muzeja in odkritju Prežihovega spomenika avtorja Stojana Batiča so potekale oktobra 1979.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Etno skupina Kulturnega društva Leše Zimski kosci, ki je poskrbela za glasbeni predah, zvoke izvablja tudi iz kmečkega orodja.

V Solzicah eden najbolj poetičnih odlomkov v slovenski mladinski književnosti

Dr. **Dragica Haramija** je spomnila, da je Prežih že ob prvi izdaji zbirke Solzice prejel Levstikovo nagrado, leto pozneje pa Prešernovo nagrado. Danes se zbirka uvršča na 50. mesto v akciji Moja najljubša knjiga, kar je, po njenem mnenju, vrhunski dosežek.

V zbirki je enajst bolj ali manj socialnih črtic, nekatere so tudi osebno izpovedne, in so, s krizo, vse bolj aktualne, je poudarila govornica. »Pre-

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Liljana Suhodolčan, avtorica razstave o muzeju, se veseli vsako leto množičnejšega odziva obiskovalcev na povabilo k srečanju pri Prežihovi bajti.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Obiskovalci so letos opazili na novo prekrto streho in poglobljena kletna prostora, do muzeja pa so prišli po novi dovozni poti. Občina načrtuje še odkup bližnjega skednja in zemljišča ob njem; tu naj bi bil nekoč muzej s predstavitvijo kmečkega življenja in dela.

Prežihova bajta je dobro obiskana kulturna in turistična znamenitost Koroške. Struktura obiskovalcev je pestra, od šolske mladine, družin do skupin v spremstvu turističnih agencij. V tridesetih letih je spominski muzej obiskalo več kot 281.000 ljudi, zadnja leta okoli 7.000 na leto.

Prežihova bajta je del Vorančeve poti – koroške kulturne transverzale, ki vodi po hotuljskih poteh Prežihovega življenja in mimo dveh postojank, ki spominjata na junake njegovih del. Prvič so pohodniki po Vorančevi poti šli leta 1977, ponovno pa so jo oživili leta 2003.

Muzejski kompleks je bil prizorišče različnih dogodkov. Leta 2000 so v štiblcu postavili razstavo o življenju, delu in življenjskih usodah bratov Kuhar. Ob 40-letnici bralne značke (rodila se je v šolskem letu 1960/61 na osnovni šoli na Prevaljah, prva se je imenovala po Prežihu) je bila na Preškem Vrhu priložnostna prireditev. Tam so leta 2001 predstavili tudi prevod doktorske disertacije Alojzija Kuharja Pokristjanjevanje Slovencev in nemško-slovenska etnična meja v vzhodnih Alpah.

Tradicionalna srečanja pri Prežihovi bajti so letos bila že sedmič, vsakokrat pa so namenjena posebni temi. Leta 2003 je Mitja Šipek nastopil z monodramo Svetneči Gašper, ki jo je priredil po Prežihovi noveli Pot na klop; to je bila že 1004. uprizoritev. Avgusta leto pozneje se je predstavil Milan Kamnik, koroški kantavtor, ki že vrsto let

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Osrednja govornika: Slavko Pregl in dr. Dragica Haramija

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Spomenik Prežihovega Vranca, delo akademskega kiparja Stojana Batiča, postavljen nedaleč od muzeja, zre na Kotlje.

Prežihova ustanova si bo prizadevala za promocijo pisatelja

Kot je pri Prežihovi bajti povedal predstavnik Prežihove ustanove **Vojko Močnik**, je bil lani sedež ustanove, ustanovljene v devetdesetih letih prejšnjega stoletja, iz Ljubljane prenesen na Ravne. V prvih letih delovanja je bil v ospredju socialni vidik in zato je bilo podeljenih nekaj štipendij. Zdaj pa vodstvo ustanove poudarja predvsem promocijo Prežihovega Vranca in njegovih del, zato je skupaj z Osnovno šolo Prežihovega Vranca Ravne na Koroškem izpeljalo literarni natečaj, ob pisateljevi 60. obletnici smrti bo pripravilo znanstveni simpozij, izdalo ponatis romana Jamnica in zbornik člankov o Prežihu in njegovi družini, objavljenih v Koroškem fužinarju.

črpa ideje iz Prežihovega samorastniškega sveta. Srečanje leta 2005 je minilo v znamenju 80. obletnice izida Prežihovih Povesti, leto pozneje pa je bilo posvečeno Prežihovi bralni znački. Slikovite Vorančeve opise dopolnjujejo ilustracije – enajst slovenskih umetnikov in njihove ilustracije med letoma 1946 in 2003 je bilo predstavljenih leta 2007. Ženski liki v Prežihovi literaturi pa so bili osrednja tema predzadnjega, šestega srečanja.

ODMEV NA REVIZIJO NAKUPA PATRIJ

V ponudbi drugače kot v pogodbi, pa še to neizpolnjeno

Konec avgusta je računsko sodišče predstavilo ugotovitve revizijskega poročila o nakupu osemkolesnikov Patrija. Strnjeno so njegove ugotovitve naslednje: načela smotrnosti, gospodarnosti in transparentnosti pri nakupu niso bila upoštevana, z nakupom pa ministrstvo ne bo moglo doseči sprejetih ciljev Nata, še manj nacionalnih ciljev, določenih v srednjeročnih obrambnih programih. Javno naročilo zaupne narave tudi ni bilo izvedeno tako, da bi zagotovilo konkurenco med ponudniki v fazi pogajanj, in tako je tudi močno omejilo pogajalsko moč ministrstva, je med drugim dejal Igor Šoltes, predsednik računskega sodišča.

Računsko sodišče je pravzaprav samo potrdilo vse slabosti posla, na katere je opozorila že Kosova protikorupcijska komisija, še prej pa tudi Cviklova komisija. Na nepravilnosti so opozarjali tudi v konkurenčnem ponudniku osemkolesnikov, v Sistemski tehniki, kjer sta ugotovitve računskega sodišča zdaj komentirala Rok Kotnik, vodja razvoja v Sistemski tehniki, in mag. Jasenko Perenda, vodja razvoja v Sistemski tehniki Armas.

Rok Kotnik in Jasenko Perenda sta bila tesno povezana z razvojem in s proizvodnjo osemkolesnega oklepnega vozila Krpan 8x8; prvi je bil v fazi ponudbe odgovoren za razvoj osnovnega vozila in je bil pozneje tudi vodja testiranja, drugi pa je bil zadolžen za razvoj nadgradnje oziroma oborožitvenih sistemov. »Pet let življenja in dela sva vložila v projekt Krpan in zato bi dogajanja v zvezi z dodelitvijo posla Rotisu spremljala, tudi če ne bi bila to najina službena dolžnost, nujna zaradi odzivov na razne izjave in zbiranja gradiva v zvezi s tožbo za izpodbijanje pogodbe o tem nakupu,« je poudaril Rok Kotnik. Poleg medijskih objav sta tako pozorna tudi na ugotovitve raznih uradnih institucij; zadnje je nedavno razkrilo računsko sodišče. Poročilo je zaradi zaupnosti nekaterih dokumentov le delno javno dostopno, in prav ti nedostopni deli so po njunem mnenju še posebej zanimivi, čeprav so tudi razkrite ugotovitve, kot meni Kotnik, šokantne in pričajo o nerazumnem ravnanju z denarjem davkoplačevalcev.

Igra že vnaprej odločena

»Bolj ko sestavljamo mozaik, bolj se razkriva, da je bilo v tej igri že vnaprej odločeno, kdo bo zmagoval, zato so ponudbo Sistemske tehnike kot slabšo enostavno izločili že na začetku – in sicer na podlagi izmišljenih kriterijev. Dejstvo pa je, da se v pogajanjih med ponudnikom in naročnikom s spremembo konfiguracij in s pritiskom na dobavitelje še lahko veliko spremeni in se izoblikuje optimalna ponudba,« je stališče računskega sodišča o neenakovredni obravnavi ponudnikov osemkolesnikov komentiral Kotnik. Njegove besede potrjuje dejstvo, da je razpis vseboval 150 vozil in tudi opremo, ki kasneje v pogodbo ni bila vključena.

Rok Kotnik

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Perenda opozarja tudi na ponudbo Rotisa, ki je izdelavo patrij predvidevala v prostorih Sistemske tehnike, Kotnik pa ob tem poudarja: »Podjetje ne more biti licenčni partner enega podjetja in hkrati delati za njegovo najhujšo konkurenco. Tako preprosto ne gre in zato je bilo naknadno v posel vključeno Gorenje.« Ko so v Sistemski tehniki rekli ne zamisli, da bi izdelovali patrije, je bilo, tako sta zaznala sogovornika, nenadoma konec dobrih odnosov z ministrstvom za obrambo (MORS), za katere so, mimogrede, pred leti od njega dobili tudi zlato plaketo. Naenkrat je bilo vse, kar so do takrat naredili za vojsko, slabo in nekakovostno.

Enaka konfiguracija v Sistemski tehniki cenejša

Glavni očitki, ki jih poslu s patrijami namenja Perenda, so: obljubljenih delovnih mest ni, ni protidobav, proizvajalec ne upošteva dobavnih rokov, spremenjen je predmet pogodbe v primerjavi z zahtevami razpisa. Sodeč po podatkih iz medijev, dela v Indopu pri izdelavi patrij 60 delavcev v proizvodnji in še približno 90 v režijskih službah, kar pa je, po mnenju sogovornikov, daleč od dva tisoč obljubljenih delovnih mest. Za te je tudi računsko sodišče ugotovilo, da niso jasno definirana (npr. kaj so neposredno in posredno zaposleni, koliko časa mora biti delavec zaposlen, da se šteje, da je obveznost izpolnjena, itd.). Tudi število podizvajalcev še slabi dve leti po podpisu pogodbe ni bilo znano, iz izjav odgovornih, kot sta jih iz medijev arhivirala Kotnik in Perenda, je mogoče sklepati, da »se z njimi dela na ponudbah«.

»Računsko sodišče je potrdilo, da je predmet nakupa spremenjen (kar so v Rotisu in obrambnem ministrstvu vseskozi zanikali), in ob tem se v Sistemski tehniki sprašujemo, kaj je smisel ponudbe,« razmišlja Kotnik. »Kupljeno osnovno vozilo sploh ni enako osnovnemu vozilu iz tenderja,« dodaja Perenda in opozarja, da so Rotisove cene občutno višje, kot pa bi za isto konfiguracijo ministrstvo odštelo Sistemski tehniki. »Po primerjavi Rotisovih cen, objavljenih v Dnevniku, in cen iz naše ponudbe ugotavljamo, da smo cenejši za sedem do trideset milijonov evrov, odvisno od variantnih modelov,« je prepričan Kotnik. Kako so t. i. predmeti pogodbe krojili usodo ponudbe Sistemske tehnike, je mogoče spoznati tudi iz cene za minomet Amos, ki ga proizvaja le Patria. Po javnosti

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Mag. Jasenko Perenda

dostopnih podatkih so na Ravnah ugotovili, da jim ga je Patria »zaračunala« za 1,5 milijona evrov dražje kot sebi. Pri obravnavanju ponudbe je bila Sistemska tehnika prikrajšana tudi pri oceni za oborožitveno postajo s topom ameriškega proizvajalca ATK, saj je za popolnoma isti tip, kot ga je ponujal tudi Rotis, prejela nižjo oceno. Izbira oborožitvenih sistemov je nasploh zanimiva, saj je minister Erjavec tik pred iztekom svojega mandata podpisal (brez javnega razpisa!) aneks o nakupu oborožitvenih sistemov podjetja Kongsberg, vredno vsaj sto milijonov evrov. »Ko smo govorili, da je prejšnje izbrano orožje podjetja Elbit, sicer še prototip, neustrezno, da nima referenc, nam niso verjeli, ko pa so to ugotovili sami, so ga enostavno zamenjali brez razpisa, kar pomeni, da ni nujno najbolj optimalno, in nihče ni občutil posledic za takšno ravnanje,« je nad nestrokovnostjo razočaran Perenda, še bolj pa se nad neupoštevanjem stroke pritožuje Kotnik. »Ne drži tudi razlaga, da je patrija edino vozilo 4. generacije, krpan pa 3., saj je ta definicija le marketinški trik in zavajanje,« opisuje neobstoje tovrstnih standardov Perenda, Kotnik pa dodaja, da je tudi ravenski oklepnik prav toliko modularen kot finski.

Neenakovredno obravnavanje

Po ugotovitvah računskega sodišča je bila Sistemska tehnika prikrajšana tudi v fazi izvedbe naročila. Pojasnilo Roka Kotnika: »V uradnem dopisu je MORS

(kot odgovor na vprašanje Patrie) izrazil željo po točno določenem oborožitvenem sistemu, zato smo prišli na testiranje s konfiguracijo bojno opremljenega vozila, konkurenca pa z vozilom za usposabljanje voznikov, in smo bili v slabšem položaju, ker njenega vozila niso obtežili. Naša takratna strategija je bila, da se s kupcem ne kregamo; danes vidimo, da je bila to napaka.«

Eno od enajstih priporočil računskega sodišča je tudi, naj MORS upošteva vsa pridobljena pojasnila ponudnikov. Priporočilo se nanaša na dogodek, ko je Sistemska tehnika pripravila obsežna pojasnila o komunikacijski in računalniški opremi, ki pa jih ministrstvo enostavno (namerno) ni upoštevalo. »Sodimo, da je bilo to storjeno zaradi pridobivanja informacij, ki so bile uporabljene za izpopolnitev konkurenčne ponudbe,« nerazumljivo dejanje pojasnjuje Rok Kotnik.

Rotis je Morsu že plačal pogodbene kazni za zamudo pri dobavah. Ob tem v Sistemske tehniki izpostavljajo, da bi do konca letošnjega leta, glede na razpisne pogoje, vojska že morala imeti 79 oklepnikov, ima pa jih le 13. Opazili so tudi, da je bilo v dneh po izboru govora še o 136 oklepnikih, pogodba pa je bila podpisana za izdelavo 135 patrij. Zdaj se je izkazalo, da je med njimi tudi 25 le školjk. Rok Kotnik meni, da je bila njihova oprema predvidena z dodatnimi pogodbami. »V Sistemske tehniki pa smo ponudili in jamčili, da bomo do konca leta 2007 dobavili več kot 50 vozil, večinoma v konfiguraciji oklepnega transporterja, nekaj vozil pa s težko oborožitvijo. Tako bi slovenska vojska pred nastopom krize že uporabljala vsaj petdeset občutno bolj varnih oklepnikov, saj je krpan naprednejše in bolj protibalistično in protiminsko zaščiteno vozilo kot valuk.«

Vpliv revizije na tožbo

Narok v tožbi Sistemske tehnike za razveljavitev pogodbe o patrijah med Rotisom in ministrstvom za obrambo bo v začetku oktobra. Revizijsko poročilo o patrijah, ki ga je Sistemska tehnika priložila že oddanemu gradivu, bo pomemben element v tem sodnem postopku. Ali bo jeziček na tehtnici zato odločil v korist Sistemske tehnike, pa sogovornika, sodeč po poznavanju »luknjičaste« zakonodaje in dogajanja v zadnjih letih, resno dvomit.

A. Č.

Foto: arhiv Sestemske tehnike.

Izdelano je bilo eno oklepno vozilo Krpan 8x8, v proizvodnji jih je bilo še deset. Kolesnik s fotografije je bil prodan avstrijskemu Steyrju, ki ga zdaj uporablja za predstavitve na sejmih.

POROČILO

12. seja skupščine D.P.R. – Družbe pooblaščenke Ravne, d. d.

31. avgusta je bila v sejni dvorani občinske zgradbe na Ravnah 12. seja skupščine D.P.R. – Družbe pooblaščenke Ravne, d. d., na kateri je bilo prisotnega 35,2 odstotka vsega kapitala. Udeleženci skupščine so se seznanili z revidiranim letnim poročilom za leto 2008 (objavljeno je spodaj) ter s pozitivnim mnenjem revizorja in poročilom nadzornega sveta k letnemu poročilu. Upravi in nadzornemu svetu so podelili razrešnico s 95,8-odstotno večino. Prav tako so, z 82,7 odstotka glasov, sklenili podeliti nagrado članom nadzornega sveta v skupni višini 44.000 evrov bruto. Tako kot prejšnja leta so za revizijo računovodskih izkazov družbe za leto 2009 izbrali revizijsko hišo KPMG.

A. Č.

Poslovno poročilo uprave D.P.R. za leto 2008

Uprava je v skladu z na skupščini 13. 12. 2003 sprejeto vizijo in strategijo družbe ter sklepi nadzornega sveta opravljala posle in vodila aktivnosti na področju:

- **Pridobivanja 20-odstotnih poslovnih deležev v odvisnih družbah SIJ – Slovenska industrija jekla, d. d.,** (v nadaljevanju SIJ, d. d.) v Metalu Ravne in Nožih Ravne v procesu privatizacije SIJ, d. d. V zvezi s tem si je uprava prizadevala zamenjati preostalih 11.468 delnic SIJ-a, d. d., za 20-odstotne deleže v Metalu in Nožih. Ker D.P.R., d. d., ni uspela pridobiti omenjenih deležev, je uprava družbe vložila tožbo proti SIJ-u, d. d., Ljubljana in Republiki Sloveniji (tožba zaradi izročitve deležev, podrejeno pa odškodninska tožba). Aprila 2007 je uprava družbe D.P.R., d. d., naročila cenitev vrednosti delnice SIJ-a, ker je država prodala 55,35 % delnic po ceni 190,7319 evra, kar znaša le 45,7 % nominalne vrednosti za delnico.

- **Cenitveno poročilo o ocenjevanju vrednosti lastniškega kapitala družbe SIJ, d. d., na dan 31. 2. 2005** je junija 2007 izdelala pooblaščenka ocenjevalka vrednosti podjetij Jasna Bačač, univ. dipl. ekon. Ocenjena tržna vrednost oz. cena delnice je v možnem razponu med 260,67 in 455,79 EUR brez prevzemne premije, ki znaša ob zaključenih prodajah večinskega deleža minimalno 20 %. Upoštevajoč tržno ceno bi bila minimalna tržna cena v razponu med 312,80 in 546,95 EUR. Na osnovi te cenitve nadzorni svet D.P.R., d. d., ni sprejel 4. maja 2007 ponujene ponudbe za odkup preostalih 11.468 delnic SIJ-ja od ruske družbe DILON, d. o. o., Ljubljana, ker je bila ponujena cena 190,731 EUR skoraj trikrat nižja od najvišje ocenjene tržne vrednosti. Sklep nadzornega sveta o zavrnitvi ponudbe je bil potrjen na 10. seji skupščine delničarjev D.P.R., d. d., dne 6. 7. 2007.

- **Družba pooblaščenka je iz naslova kupnin za prodane deleže v petih družbah** (v Armaturah, Valjih, Nožih, Sistemski tehniki in Strojih), za katere je zamenjala 4.490 delnic SIJ-a, iztržila 3,11-krat več

(upoštevajoč stroške poslovanja), kot je za odkup po delnici SIJ-a znašala ponudba ruske družbe DILON, d. o. o.

- **Nadzorni svet je sprejel odločitev, da se je 6. 11. 2007 od 12.30 do 14.30 organiziral protestni shod malih delničarjev D.P.R. Ravne** na Gregorčičevi in Prešernovi ulici nasproti vlade Republike Slovenije, da s tem izrazijo svoje nezadovoljstvo nad ignoranco države in vlade za neizpolnjene obljube poštenega poplačila obveznosti do malih delničarjev. Predsednik nadzornega sveta je v Kabinetu predsednika vlade Janeza Janše izročil protestno noto, na katero je D.P.R., d. d., dobila odgovor od ministra za gospodarstvo z daljšo obrazložitvijo o transparentnosti prodaje 55,35-odstotnega deleža SIJ-a. Istega dne ob 15.00 je bil še sestanek na Ministrstvu za gospodarstvo, vendar brez učinkov.

- **Upravljanja s 26-odstotnimi poslovnimi deleži v družbah SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., in Stroj Ravne, d. o. o.,** do prodaje januarja 2008. Poslovanje družbe SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., je vsa leta uspešno in D.P.R., d. d., je udeležena v dobičku. V družbi Stroj, d. o. o., se je leta 2007 izguba iz poslovanja iz meseca v mesec povečevala, zato je prišlo decembra do zamenjave direktorja, januarja (18. 1. 2008) pa do prodaje celotnega 26-odstotnega deleža družbi Litostroj ulitki, d. o. o., Ljubljana. Dosežena kupnina je presežala nakupno ceno, zato je prišlo do odprave oslabitev iz leta 2004, kar je vplivalo na dobiček in višino davka od dohodka pravnih oseb leta 2007. Ker družba SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., posluje vsa leta z dobičkom, je družba D.P.R., d. d., v letu 2008 odpravila oslabitev iz leta 2004 v znesku 178.913,23 EUR, kar je vplivalo na dobiček in višino davka od dohodka pravnih oseb za leto 2008.

- **Izgube posla izdelave vojaških oklepnih vozil 8x8 za slovensko vojsko v Sistemski tehniki, d. o. o.** Glede na lastniški delež v tej družbi je uprava družbe D.P.R., d. d., vložila na Ministrstvo za obrambo RS in na Ministrstvo za gospodarske dejavnosti RS zahtevo za dostop do informacij javnega značaja. Ker zahteva ni bila ugodno rešena, je uprava na Urad informacijske pooblaščenke v Ljubljani vložila pritožbo. Ko je Urad informacijske pooblaščenke Ljubljana pritožbo delno pozitivno rešil, so si pooblaščenke osebe dostopno gradivo ogledale 13. 2. 2007 brez posebnih ugotovitev, ker je pretežni del zaupne narave.

- **Priprave gradiv in poročil za seje nadzornega sveta,** ki se je leta 2008 sestal na petih rednih sejah in eni korespondenčni, ter za sklic 11. seje skupščine delničarjev D.P.R., d. d., ki je bila dne 26. 5. 2008.

- **Organizacije novinarskih konferenc** 2. 10. 2006, 14. 12. 2006, 9. 3. 2007, 7. 6. 2007 in 23. 6. 2008 zaradi informiranja malih delničarjev ter širše javnosti o problematiki v zvezi z zamenjavo delnic z deleži in namenu protestnega shoda 11. 6. 2007.

- **Priprave osnutka sprememb zakona o privatizaciji SŽ, d. d.,** oziroma SIJ, d. d., ki ga je preko

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Kristina Slavič, direktorica D.P.R., je prepričana, da bilo poslovanje družbe doslej uspešno: dobiček znaša 1,1 mio. evra, s prodajo deležev v petih družbah je bila dosežena kupnina, ki

je za 3,13-krat na delnico večja od Dilonove ponudbe, delničarji pa so iz naslova dobička in kupnin oz. s 26-odstotno unovčitvijo delnic SIJ-a že bili deležni izplačila 1,61 evra za delnico.

poslanskih skupin Državnega zbora posredovala v razpravo, vendar so ga že na odborih za gospodarstvo in finance zavrnili.

• Bilo je več aktivnosti s pomočjo poslanskih skupin Zares, SD in LDS, da je decembra 2007 prišlo v parlamentu do razprave o netransparentni in prepceni prodaji državnega deleža SIJ, d. d. Dana je bila zahteva po ustanovitvi preiskovalne komisije, ki pa ni bila oblikovana, ker je predsednik vlade Janez Janša zagotovil, da je bila prodaja transparentna po tržni ceni, da je poslanecem na voljo vsa dokumentacija in da jo lahko preveri komisija za nadzor javnih financ državnega zbora RS. Ta komisija je bila sklicana za 17. 1. 2008, nanjo je bila poleg predstavnikov Ministrstva za gospodarstvo in predsednice komisije za prodajo Marije Zagožen povabljen tudi direktorica D.P.R., d. d., ki se je seje tudi udeležila. Ugotovitve komisije so bile, da je Ministrstvo za gospodarstvo zahtevano dokumentacijo dostavilo pomanjkljivo in z oznako »strogo zaupno«, tako da o njej ni bilo razprave. Vabljeni so lahko povedali le svoja videnja. Seja se je nadaljevala 15. aprila 2008, vendar Ministrstvo za gospodarstvo kljub zahtevi komisije ni umaknilo oznake zaupnosti, kar pomeni prazne obljube predsednika vlade poslancem in da transparentnosti prodaje ni. Družba pooblaščenka je komisiji dostavila Cenitveno poročilo o ocenjevanju vrednosti lastniškega kapitala družbe SIJ s pogojem, da bo svojo cenitev razkrila tudi država. Komisija je predlagala Računskemu sodišču, da opravi primerjalno analizo obeh cenitev, vendar je to predlog zavrnilo, ker za takšno analizo ni pristojno. Komisija je nato isti predlog podala še Slovenskemu inštitutu za revizijo, a ga je tudi ta zavrnili. Tako je komisija za nadzor zaradi volitev zaključila svoj mandat brez sklepnih ugotovitev.

• Vlado RS in Ministrstvo za gospodarstvo je julija 2008 opozorila na problem transfernih cen in s tem oškodovanje davkoplačevalcev in malih delničarjev, ki ga je zaznala pri poslovanju SIJ-a, in predlagala, da država kot lastnica še 25,01-odstotnega deleža poda pobudo za imenovanje posebnega revizorja na podlagi domneve o oškodovanju družbe zaradi neustrezne nabavne politike. Sledil je odgovor, da je čas dopustov in da je za tovrstne pobude še pet let časa. Na razgovoru 3. 3. 2009 na Ministrstvu za gospodarstvo z državno sekretarko in s predsednikom upravno-posvetovalnega odbora med državo in SIJ v zvezi s celotno problematiko Družbe pooblaščenke je bilo dano zagotovilo, da bo sledil pisni odgovor gle-

de pobude. Prišel je odgovor, da le-tega ne bo, ker je zadeva zaupne narave. Prav tako je zaupne narave delničarski sporazum med državo in novim večinskim lastnikom Dilon, d. o. o., katerega je D.P.R. zahtevala in ji iz naslova zaupnosti ni dostopen.

• Računskemu sodišču je bila dana pobuda za izvedbo revizije privatizacije državnega deleža v SIJ-u, d. d.

• Vodi več postopkov v zvezi s sumi o netransparentnosti prodaje 55,35-odstotnega državnega deleža SIJ, d. d., in s tem posrednim oškodovanjem malih delničarjev, kot vseh davkoplačevalcev RS.

Družba po stanju 31. 12. 2008 razpolaga z nespremenjenim številom delnic SIJ-a (11.468, od prvotnih 16.667), ki so bile v celoti namenjene pridobivanju deležev v družbah Metal Ravne in Noži Ravne. Vlada RS pa je spremenila model privatizacije Slovenske industrije jekla, s tem ko je v Ur. l. 100 z dne 29. 9. 2006 objavila poziv za javno zbiranje ponudb za 55,35 % delnic Holdinga SIJ-a, katerih lastnik in prodajalec je država RS. S prodajo večinskega deleža v Holdingu SIJ-a se je vlada RS zavestno odločila, da ne bo nadaljevala z izvajanjem šest let trajajočega modela privatizacije s prodajo posameznih odvisnih družb v sistemu. Čeprav so bila s strani ministra za gospodarske dejavnosti Andreja Vizjaka in predsednice komisije za privatizacijo Marije Zagožen dana družbi tovrstna zagotovila. S to spremembo je država družbam pooblaščenkam onemogočila nadaljnje pridobivanje deležev v odvisnih družbah z zamenjavo delnic SIJ-a in jim s tem povzročila poslovno škodo. Ker pa je Družba pooblaščenka, d. d., Ravne že 25. 11. 2004, tj. pred pozivom RS za prodajo večinskega deleža v Holdingu, podala na SIJ zahtevo po zamenjavi delnic za 20-odstotne deleže v družbah Metal in Noži, se je družba septembra 2006 odločila za vložitev tožbe proti SIJ-u in Republiki Sloveniji. S tožbo je podana zahteva za izročitev 20-odstotnih deležev v Metalu in Nožih oziroma izplačilo odškodnine v višini 720.589.056,00 SIT oz. 3.006.964,84 EUR zaradi dokapitalizacije iz dobička družb in odškodnino v znesku 25.706.527.791,00 SIT oz. 107.271.439,62 EUR s pripadajočimi nadomestili za zamudne obresti za obdobje 1991–2006. Narok za prvo glavno obravnavo na Okrožnem sodišču v Ljubljani je bil s 4. 4. 2007 preložen za nedoločen čas. Glavna obravnavna je bila razpisana za 10. 6. 2009 in preložena. O izidu tožbe ni moč sklepati.

Država RS je v začetku marca 2007 glede na razpis izbrala kupca rusko družbo KOKS oz. njeno novoustanovljeno slovensko družbo DILON storitveno podjetje, d. o. o., s sedežem v Ljubljani in z njo 2. marca 2007 podpisala pogodbo o prodaji večinskega – 55,35-odstotnega deleža v sistemu Holdinga SIJ (550.551 delnic) za kupnino 105 mio. evrov ali za ceno 190,7319 evra po delnici. Ker pa je nominalna vrednost delnice iz leta 1998 znašala 417,29 evra (100.000,00 SIT), enaka vrednost je bila doslej po zakonu iz leta 2001 upoštevana kot menjalna pri zamenjavi za deleže v šestih družbah (Sistemski tehniki, Strojih, SŽ-Opremi Ravne, Valjih, Armaturah, Energetiki), predstavlja dosežena prodajna cena za delnico 190,7319 evra le 45,70 % nominalne vrednosti. Družba je ocenila, da je država RS prodala delnice pod realno ceno, saj ni dosežena niti knjigovodska vrednost delnice, ki znaša 217,00 evra za delnico (52.000,00 SIT po revidirani bilanci na dan 31. 12. 2005).

Če upoštevamo dejstva:

• da znaša v letu 2005 za SIJ stopnja donosa na kapital 18,08 %, ob upoštevanju likvidnostnega toka (z amortizacijo) pa celo 29 %,

- da znaša stopnja donosa na kapital za leto 2006 11,02 %, v letu 2007 24,99 %, za leto 2008 še ni podatka,
- da je bila v tej dejavnosti vse do konca leta 2008 konjunkturna (novi trgi), vpliv sedanje recesije pa je težko oceniti,
- da je kupec pridobil vstop na zahodni trg itd., obstaja velika verjetnost, da v podcenjeni ceni delnice tudi ni upoštevana prevzemna premija, za kar D.P.R., d. d., še vedno vztraja pri razkritju cenitvenega poročila in celotne prodaje SIJ-a, d. d.

Glede na navedena dejstva je družba D.P.R., d. d., ocenila, da je cena 190,7319 evra za delnico zanj nepoštena in nesprejemljiva, zato se je marca 2007 odločila in naročila svojo cenitev vrednosti delnice SIJ-a, saj cenitev države za D.P.R. ni dostopna.

Družba je morala zaradi spremenjenega modela privatizacije SIJ-a, znanih dejstev prodaje (55,35 % državnega deleža po ceni 190,7319 EUR) in poslovnih dogodkov v poslovnih knjigah za leto 2006 opraviti oslabitev vrednosti delnice SIJ-a s 417,20 evra na knjigovodsko revidirano vrednost delnice 216,99 evra (52.000,00 SIT) po stanju 31. 12. 2005.

Posledica te oslabitve – znižanja vrednosti delnice – je izkazana izguba v poslovnem izidu za leto 2006 v znesku 2.297.938,55 EUR (550.677.995,00 SIT) in pokrita v letu 2008 po sklepu 11. seje skupščine D.P.R., d. d., z dne 26. 5. 2008 iz:

- celotnega prenesenega dobička iz prejšnjih let v znesku 255.423,13 EUR,
- celotnega dobička leta 2006 v znesku 403.747,47 EUR,
- dobička leta 2007 v znesku 216.499,52 EUR,
- zakonskih rezerv 13.710,59 EUR,
- iz zmanjšanja osnovnega kapitala v višini 1.408.557,84 EUR.

Uprava ni v letih 2006, 2007 in 2008, kljub pooblastilu po sklepu 9. seje skupščine, opravila nobenega nakupa oz. prodaje lastnih delnic, prenos lastništva opravlja le na podlagi dednih sklepov. Nadzorni svet je ocenil, da nakupi oziroma prodaje v sedanjih okoliščinah niso primerni.

Družba izkazuje v poslovnem izidu za leto 2008 dobiček pred obdavčitvijo v višini 276.701,64 EUR, po obdavčitvi pa 226.271,56 EUR. Viri prihodkov so predvsem iz naslova prejetih obresti od vezanih depozitov, udeležbe v dobičku družbe SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., in odprave oslabitve deleža v družbi SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., ob nakupu iz leta 2004. V letu 2009 bo vir prihodka iz naslova prejetih obresti skoraj v celoti odpadel, ker so se denarna sredstva izplačala delničarjem. Zaradi recesije pa je tudi še negotova delitev dobička za leto 2008 v družbi SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., tako da je pričakovani poslovni izid za leto 2009, če ne bo prišlo do ugodnega razpleta tožbenega zahtevka do države in SIJ, d. d., negativen oziroma izguba.

Poročilo o poslovanju družbe z izkazom poslovnega izida za leto 2008 je obravnaval nadzorni svet družbe na 22. seji dne 17. 4. 2009. Uprava je nadzornemu svetu predstavila prihodke in odhodke po vrstah stroškov. Obravnavane so bile: odvetniške in notarske storitve, administrativne in poštno storitve v zvezi s sklicem skupščine in z obveščanjem delničarjev, storitve po pogodbi o poslovanju, stroški nadzora, potni stroški itd. Nadzorni svet je poročilo uprave o poslovanju družbe v letu 2008 z izkazom poslovnega izida ter s predlogom uprave, da dobiček ostane nerazporejen, v celoti sprejel.

Prvi nadzornik Janez Klančnik je poudaril, da je nadzorni svet obravnaval in usmerjal dejavnosti, namenjene zaščiti interesov delničarjev družbe.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Izkaz poslovnega izida za leto 2008

PRIHODKI

D.P.R. je januarja 2008 prodala 26-odstotni poslovni delež v družbi Stroji, d. o. o., kupcu Litostroj ulitki, d. o. o., Ljubljana, za ceno 545.000,00 EUR, kar je za 18.058,41 EUR nad knjigovodsko vrednostjo. 20-odstotni delež je družba pridobila z zamenjavo 1093 delnic SIJ-a (po 417,29 EUR) z vrednostjo 456.100,82 EUR, za 6-odstotni delež je plačala kupnino 16.976.283,00 SIT oz. 70.840,77 EUR, skupaj nabavna cena 26-odstotnega deleža znaša 526.941,59 EUR. Zato razlika do prejete kupnine 545.000,00 EUR v znesku **18.058,41 EUR predstavlja prihodek** poslovnega izida v letu 2008. Za prodajo deleža se je družba odločila zaradi nastajajočih problemov v poslovanju družbe, saj je izguba za leto 2007 znašala preko 6 mio EUR.

D.P.R. razpolaga in upravlja še s 26-odstotnim deležem v družbi SŽ-Oprema Ravne, d. o. o., ki dosega izjemno dobre rezultate in vsa leta posluje z dobičkom. Dobiček leta 2007 po obdavčitvi je znašal 443.848,00 EUR, del je bil v letu 2008 razdeljen družbenikom in je D.P.R. iz tega naslova **pridobila z nakazilom 57.200,00 EUR neobdavčenih prihodkov.**

Ker družba SŽ-Oprema Ravne posluje vsa leta z dobičkom, je D.P.R. v letu 2008 odpravila oslabitve vrednosti deleža, izvedene ob nakupu v letu 2004 v **znesku 178.913,23 EUR, ker zanje ni več osnove.** Ta znesek se vštevava med obdavčljive prihodke poslovnega izida v letu 2008, leta 2004 pa je prihodke zmanjševal. D.P.R. je 20-odstotni delež v tej družbi pridobila leta 2004 z zamenjavo 709 delnic SIJ-a po 417,29 EUR z vrednostjo 295.860,46 EUR, za 6-odstotni delež pa je plačala kupnino 9.550.642,50 SIT oz. 39.854,12 EUR. Skupaj nabavna cena deleža znaša 335.714,58 EUR. 26-odstotni delež v kapitalu družbe SŽ-Oprema Ravne (osnovni kapital + rezerve + nerazporejeni dobiček) pa znaša na dan 31. 12. 2008 639.512,04 EUR. Dobiček po obdavčitvi za leto 2008 znaša 392.018,00 EUR in še ni znano, ali bo v letu 2009 prišlo do izplačila družbenikom.

Prihodki iz naslova prejetih obresti od depozitov in avista sredstev znašajo 127.213,21 EUR in so glavni vir za pokrivanje stroškov v zvezi s poslovanjem družbe. Ker je po sklepu 11. redne seje skupščine delničarjev z dne 26. 5. 2008 prišlo 18. decembra 2008 do prvega izplačila delničarjem v višini 1,61 UER za delnico D.P.R. kot rednega zmanjšanja kapitala v sku-

pnem znesku 2.683.387,00 EUR, bo ta vir prihodkov v letu 2009 minimalen. Na dan 31. 3. 2009 je bilo vseh izplačil za 2.586.898,09 EUR, zahtevane dokumentacije pa še ni predložil 301 delničar za 59.931 delnic za znesek 96.488,91 EUR.

Po sklepu 11. seje skupščine delničarjev D.P.R. z dne 26. 5. 2008 **je družba izkazano izgubo** v poslovnih knjigah, nastalo v poslovnem letu 2006, v znesku **550.667.995,00 SIT oz. 2.297.938,55 EUR pokrila:**

- delno iz prenesenega dobička iz preteklih let	875.670,12 EUR
- delno iz zakonskih rezerv v višini	13.710,59 EUR
- delno z zmanjšanjem osnovnega kapitala v višini	1.408.557,84 EUR
Skupaj	2.297.938,55 EUR

Izguba je nastala kot posledica prodaje (marca 2007) 55,35 % odstotkov delnic SIJ- a v lasti države z doseženo ceno 190,7193 EUR po delnici, zaradi česar je D.P.R. morala znižati knjigovodsko vrednost za 11.468 delnic SIJ-a z vrednosti 417,19 EUR na 190,7193 EUR oz. na 216,99 EUR, kot je bila vrednost delnic v kapitalu SIJ-a na dan 31. 12. 2005.

Osnovni kapital D.P.R., ki je znašal 31. 12. 2007 6.955.015,86 EUR in je razdeljen na 1.666.700 navadnih prosto prenosljivih kosovnih delnic, se je na osnovi sklepa 11. seje skupščine tako zmanjšal za izplačilo delničarjem v znesku 2.683.387,00 EUR in za delno kritje izgube v znesku 1.408.557,84 EUR, za skupno torej 4.091.944,84 EUR, tako da po zmanjšanju osnovni kapital družbe znaša 2.863.071,02 EUR in je razdeljen na nespremenjeno število kosovnih delnic (1.666.700). Vpis sprememb v sodnem registru je bil opravljen po sklepu Okrožnega sodišča v Slovenj Gradcu Srg 2008/24548 z dne 8. 7. 2008.

Dругih transakcij ni bilo in tudi še ni prišlo do zamenjave preostalih 11.468 delnic SIJ v lasti družbe, stanje teh delnic na dan 31. 12. 2008 je nespremenjeno, saj družba maja 2007 ni sprejela ponudbe za odkup delnic ruske družbe KOKS DILON, d. o. o., Ljubljana po ceni 190,7319 EUR za delnico. Tožba proti državi RS in SIJ zaradi izročitve deležev v družbah Metal in Noži z zamenjavo delnic poteka.

ODHODKI

Odhodki leta 2008 skupaj znašajo 104.683,21 EUR, v letu 2007 so znašali 98.419,22 EUR.

Stroški materiala v znesku 1.395,57 EUR se nanašajo na stroške informatike, programa glavne knjige, pisarniškega materiala in strokovne literature.

Največja postavka v znesku 101.087,11 EUR so stroški opravljenih storitev, in sicer:

- odvetniške, notarske, ZIP centra, Jumija, vse v povezavi s sklicem in z izvedbo skupščine, spremembo kapitala in statuta v sodnem registru, v zvezi s trikratnim obveščanjem delničarjev (sklic skupščine, izplačila), obveščanjem Davčnega urada RS o višini izplačil za davčno napoved, davčno svetovanje Simčič in partnerji itd. 30.050,97 EUR

- storitve po pogodbi za poslovanje za leto 2008 s poračunom 2001-2007 in storitve po podjemnih pogodbah za izdelavo programov za izplačila delničarjem, obveščanjem Davčnega urada zaradi napovedi in delničarjev o višini izplačila, vnašanje podatkov o spremembah, pooblastilih itd. v skupnem bruto znesku 32.071,46 EUR

- stroški nadzora 8.120,00 EUR
- potni stroški 5.565,06 EUR

- bančni stroški, računovodske storitve, storitve v zvezi s poslovanjem, revidiranje bilance, prispevki SPIZ (6 %) in drugi stroški 25.279,62 EUR

POSLOVNI IZID 2008

PRIHODKI

- iz naslova deleža v dobičku SŽ-Oprema Ravne, d. o. o. (nakazilo za leto 2007) 57.200,00 EUR
- iz naslova dosežene razlike pri prodaji 26-odstotnega deleža v družbi Stroj, d. o. o. 18.058,41 EUR
- iz naslova odprave oslabitve deleža v družbi SŽ-Oprema Ravne, d. o. o. 178.913,23 EUR
- iz naslova prejetih obresti od depozitov in avista sredstev 127.213,21 EUR

Skupaj prihodki 381.384,85 EUR

ODHODKI

- stroški materiala 1.395,57 EUR
- stroški storitev 101.087,11 EUR
- drugi stroški 2.200,53 EUR

Skupaj odhodki 104.683,21 EUR

DOBIČEK PRED OBDAVČITVIJO 276.701,64 EUR
(381.384,85 - 104.683,21)

DAVEK IZ DOBIČKA (22 % od osnove 229.227,62)
50.430,08 EUR

DOBIČEK (ČISTI POSLOVNI IZID) 226.271,56 EUR

Uprava predlaga, da bilančni dobiček ostane nerazporejen, razen oblikovanja 5-odstotnih-zakonskih rezerv v višini 11.313,58 EUR.

STANJE SREDSTEV NA DAN 31. 3. 2009

- sredstva na transakcijskem računu 5.752,73 EUR
- vezana sredstva 330.021,33 EUR

Direktorica uprave
Kristina Slavič

Med sejo skupščine delničarjev D.P.R. oziroma njihovih pooblaščenecv

122. JEKLARSKI POHOD

Tura za planinske razvajence

Zgodilo se je 30. avgusta 2009 na Pokljuki. Zjutraj ob 8. uri smo se zbrali pri Mrzlem studencu ob cesti, ki pelje z Bleda proti Rudnemu polju. Pred nami je bil 122. pohod, ki so ga organizirali kolegi z Jesenic. Iz Koroške nas je prišlo 50 udeležencev. Po krajšem postanku in prijetnem snidenju smo nadaljevali pot do izhodišča za Blejsko kočo, kamor smo prispeli po uri lahne hoje. Prijetna kočica sredi planšarije, nad nami pa vrhovi Debele peči, Lipance in Brd. Tu smo se razdelili v dve skupini. Prva skupina se je povzpela na vrh Debele peči in nato prečila vrhove proti Viševniku in se potem po lovski poti spustila proti Rudnemu polju. Druga skupina je izbrala lažjo pot od kočice proti Rudnemu polju.

Vzpon na vrh ni bil naporen. Na vrhu pa razgled, ki ga je le težko opisati v nekaj besedah. Pogled na prostrana gozdna področja Pokljuke na eni in strme stene triglavskega pogorja na drugi strani so kontrast, ki pusti sled trajnega spomina. Ko dodamo še ptičji pogled na dolino Krme, je podoba lepote zaokrožena. Prijateljem z Jesenic je ponovno uspelo izbrati planinsko turo, ki očara še tako razvajenega planinskega navdušenca. Zaključek je bil na Rudnem polju, kjer smo se zbrali okrog 14. ure in v prijetnem druženju zaključili 122. pohod. Vsi smo bili pod vtisom lepega dne in množice poti, ki smo jih morali prečkati ter raziskati do zaključka pohoda.

Organizatorjem se najlepše zahvaljujemo za res lep pohod, hkrati pa tudi udeležencem, da so pomagali pri izvedbi orientacijsko zahtevnega pohoda.

Jože Apat

Foto: Jože Apat.

Na vrhu Debele peči

Foto: Jože Apat.

Pogled v dolino Krme

Foto: Jože Apat.

Udeleženci pohoda z Raven

RAVNE NA KOROŠKEM – MESTO FORMA VIV

Letos pet prenovljenih jeklenih skulptur

Čeprav se jeklo zdi odporen material, ga rja, zaradi izpostavljenosti različnim vremenskim vplivom, lahko hitro razjeda. Tudi ravenske forme vive niso izjema, zato jih je bilo letos obnovljenih pet. Mojstri iz Gračičeve delavnice so z jeklenimi ščetkami odstranili rjo in skulpture prepleskali, sledeč izvornim izbiram barv. Prenovljena so dela: Thomasa A. Lindseya pred gimnazijo, Zvonimirja Kamenarja v krožišču, Ichira Yoshiba v športnem parku, Koji Ishikawa na Janečah in Jo Oda na Čečovju. Za letos je načrtovana še obnova skulpture pred javorniško osnovno šolo.

Kot je povedala mag. **Simona Javornik Ristič** iz Koroškega pokrajinskega muzeja, ki skrbi za zbirko forma viv, naj bi 12. oktobra, ob prazniku mesta, na Ravnah postavili Zlato hišo, umetnino, ki jo je na lanskem 8. mednarodnem kiparskem simpoziju forme vive izdelal Graziano Pompili. Zdaj stoji pred ravensko muzejsko stavbo na ZGO-ju.

A. Č.

Foto: Matej Kodrin.

»Imaginarni stroj« (po Marku Košanu) Thomasa A. Lindseya pred ravensko gimnazijo je po prenovi ponovno zažarel v prvotni rumeni in modri barvi.

TEKMA V BALVANSKEM PLEZANJU

Mastn grif 2009

V okviru Turističnega tedna v Črni na Koroškem, ki se je letos odvijal že štiriinpetdesetič, je potekala tradicionalna tekma v balvanskem plezanju v organizaciji Alpinističnega kluba Črna. Na prizorišču pred Hotelom Krnes se je pomerilo nekaj najboljših slovenskih športnih plezalcev. Tekmovalci v dveh kategorijah, moški in ženske, so morali premagati štiri balvanske probleme, ob vsakem pa jih je ocenjeval sodnik. Za posamezen problem je imel tekmovalec štiri minute časa. Največ moči, spretnosti in tehnike je pokazal **Jernej Kruder**, ki je Mastn grif osvojil že drugo leto zapored. Sledili so mu Nejc Čuješ, Klemen Kejžar in Gregor Vezonik. Med številnimi dekletimi je bila najboljša **Katja Kadič**, za njo sta se uvrstili Anja Šerbinek in Ana Ogrinc.

Matej Kodrin

Foto: Matej Kodrin.

Postavitev oprimkov je zahtevala dobršno mero spretnosti in moči, na fotografiji od Gregorja Vezonika.

Foto: Matej Kodrin.

Na prizorišču tekme je bilo živahno.

VPOGLED V ZASEBNO ZBIRKO FRANCA GORNIKA

Raziskovalna in zbirateljska strast

Franc Gornik iz Dobje vasi, nekdanji so-delavec Železarne Ravne, je znan kot ljubiteljski zgodovinar (veliko je objavljaj tudi v Koroškem fužinarju) in zbiratelj starin. Del gradiva iz svoje bogate zbirke je že podaril Koroškemu pokrajinskemu muzeju, kjer so 27. avgusta v razstavišču na Ravnah na ogled postavili nekaj teh zgodovinskih predmetov in dokumentov. Kot je dejala direktorica **Brigita Rajšter**, muzej evidentira le javno dostopne zasebne zbirke, kar pa Gornikova zbirka ni, zato je njena prva javna predstavitev še toliko bolj pomembna. Mag. **Karla Oder**, namestnica direktorice, je Gornika, ki je bil pred leti tudi član muzejskega sveta, označila za varuha kulturne dediščine z izostrenim odnosom do nje. Razstavljeno gradivo so, kot je pojasnila etnologinja **Andreja Šipek**, razvrstili v več sklopov: stari molitveniki, biblije in rokopisi, dokumentacija iz 18. stoletja o veliki pravdi za Kajžarjevo hubo, dopisnice vojakov iz prve svetovne vojne in stari predmeti, povezani s čebelarstvom. 85-letni Franc Gornik pa je razkril, da ga čakajo že novi izzivi – zapis doživljanja med vojno in raziskovanje Turških šanc, rudnika Holmec, najdišča kamnite sekire na Brdinjah in še česa. »Poskrbel bom, da bo moja zapuščina prišla v prave roke,« je še obljubil.

A. Č.

Franc Gornik je pred uničenjem rešil marsikatero dragoceno starino, z raziskovanjem pa bogati poznavanje lokalne zgodovine.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

Pomen Gornikovega dela so ocenile muzealke: Brigita Rajšter, Andreja Šipek in mag. Karla Oder.

Foto: Andreja Čibron - Kodrin.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

Združeni proti sladkorni bolezni

Nekaj podatkov za uvod

Sladkorna bolezen ali diabetes je kronična, neozdravljiva bolezen in je velik problem v svetovnem merilu. Obolelavo predvsem v razvitem svetu, število obolelih pa hitro narašča. Zaskrbljujoč je tudi podatek, da narašča število obolelih pri otrocih in mladostnikih. Samo v Evropi je že več kot 30 milijonov sladkornih bolnikov. Slovenija ni pri tem nobena izjema. Obolelih je kar 8 odstotkov prebivalcev.

Sladkorno bolezen delimo glede na nastanek:

- tip 1 se pojavi v otroštvu in mladosti, največ v puberteti in je avtoimunska bolezen;

- tip 2 (ljudje jo običajno imenujejo starostna sladkorna bolezen) se pojavi v srednjih letih in kasneje (žal pa zadnje čase tudi pri mladih ljudeh).

Največ, kar 90 % bolnikov ima bolezen tipa 2. Osnova za nastanek je verjetno genetska, vendar pa tako k

nastanku kot slabšanju bolezni pripomorejo neustrezne življenjske okoliščine. Sem spadajo neprimerna prehrana, prevelika telesna teža, premalo gibanja in stres.

Bodimo pozorni na znake sladkorne bolezni

Tipični znaki sladkorne bolezni so:

- povečano uriniranje,
- s tem povečana žeja in dehidriranost,
- slabo počutje – utrujenost,
- izguba teže pri enaki količini hranjenja,
- zmanjšana odpornost.

Pri bolnikih tipa 2 simptomi niso vedno tako izraziti. Ugotavljamo, da ljudje pogosto sploh ne vedo, da imajo povečan krvni sladkor. Bolezen ugotovijo naključno, pri kakšnih drugih raziskavah ali ko že zelo napreduje.

Nezdravljena sladkorna bolezen lahko povzroči hude okvare

Sladkor je osnovno gorivo telesnih celic. Ko vrednost sladkorja v krvi narašča in ne vstopa v celice, se lahko zgodi tole:

- celice ostanejo brez hrane in energije,
- čez čas visoke vrednosti sladkorja v krvi povzročijo različne okvare na očeh, ledvicah, živcih, srcu itd.

Če sladkorna bolezen ni zdravljena, so lahko posledice zelo hude. V skrajnih primerih so to lahko odpoved ledvic, slepota, amputacije nog, kapi in druge okvare.

Bolezen lahko obvladamo

Če je sladkorna bolezen pod nadzorom, je lahko obvladljiva. Večina bolnikov vodi svojo bolezen in živijo normalno življenje. Zdravo se prehranjujejo, veliko se gibljejo in skrbijo za sproščanje. V začetnih fazah bolezni je zdrav način življenja čisto dovolj za ohranjanje normalne ravni sladkorja v krvi. Kasneje imajo bolniki poleg zdravega načina življenja predpisana zdravila – v začetni fazi tablete, kasneje pa inzulinske injekcije ali kombinacijo obojega.

Dieta sladkornih bolnikov je zdrava prehrana, ki naj bi jo uživali vsi; malo maščob in sladkorja, veliko sadja in zelenjave, pusto meso, zlasti perutnina, in čim večkrat ribe.

Združeni smo močnejši

V Mežiški dolini deluje društvo diabetikov, ki šteje 643 članov. Dve tretjini članov so sladkorni bolniki, ostala tretjina pa so »podporni« člani, ki imajo enake pravice in obveznosti. Običajno so to družinski člani sladkornih bolnikov, pa tudi drugi, ki prav tako zavzeto pomagajo pri delu društva.

Vključeni smo v Zvezo društev diabetikov Slovenije, kjer je 39 društev in več kot 17.500 članov. Zveza izdaja zelo priljubljeno revijo Sladkorna, ki jo prejme vsak član društva. Revija nas sprti seznanja z vsemi novostmi na tem področju. Radi pa tudi prebiramo članke društev iz vse Slovenije in tako spoznavamo pestro življenje po posameznih krajih.

Program dela društva temelji na spodbujanju vseh dejavnikov zdravega življenja.

Imamo pogosta predavanja o nadzorovanju bolezni, o zdravi prehrani, o pomenu gibanja.

Organiziramo redno rekreacijo, okrevanje v zdraviliščih, skupne pohode in izlete.

Pripravljamo piknike, obiskujemo starejše in bolne čla-

ne, osveščamo širšo javnost o sladkorni bolezni. Sodelujemo z mladimi – osnovnošolci in srednješolci, kjer so organizirana tekmovanja o poznavanju sladkorne bolezni.

Srečujemo se z drugimi organizacijami in društvi na športnih tekmovanjih.

Kaj smo letos že počeli in kaj še bomo

Spomladi, ko cvetijo češnje, smo bili na enotedenskem okrevanju v Strunjanu. Pridno smo plavali, telovadili in trenirali nordijsko hojo. Sproščali smo se ob bogatem animacijskem programu, se veliko smejali in ne boste verjeli, celo zapeli smo z nadškofom Uranom, ki je bil prav takrat na okrevanju po operaciji. Šli smo na izlet v Čatež, se kopali v toplicah in si ogledali grad Mokrice.

Konec maja smo se skupaj z drugimi društvi odpravili na Uršljo goro. Pozdravila nas je vsa v belem od sveže zapadlega snega. Ni nas zeblo, greli sta nas dobra volja in zavest, da smo naredili nekaj dobrega za zdravje. Opravili smo več kot 60 meritev krvnega sladkorja in med njimi odkrili tudi en nov primer bolezni.

V tednu vseživljenjskega učenja smo poslušali dve zanimivi predavanji. Dr. Alenka Florjančič je predavala o raku na dojkah (tudi moški lahko zbolijo!). Dr. Metka Epšek Lenart pa nas je poučila o samovodenju sladkorne bolezni. Ob vsakem takem predavanju ugotovljamo, kako je dobro stvari večkrat slišati, da si jih zapomnimo in uresničimo. Pa tudi to je res, da znatno odkriva vedno boljše zdravila in da nova dognanja v vseh pogledih poenostavljajo življenje sladkornega bolnika.

Moramo se pohvaliti, da smo bili Korošci na športno-rekreativnem srečanju diabetikov Slovenije v Kopru v ekipni razvrstitvi najboljši – prvi so bili Slovenjgradčani, drugi pa mi – Mežiška dolina. Najboljše so bile naše tekmovalke v namiznem tenisu – zmagali sta sestri, članici našega društva Kristina Kasnik in Mira Bertalančič.

Zadnje naše druženje je bilo konec avgusta v Šentanelu pri lipi. Organizirali smo športne igre in uživali v lepi naravi. Še vreme nam je bilo naklonjeno. Čeprav so nas vremenarji strašili z nevihto, je ta počakala do poznih večernih ur, ko smo bili že vsi v varnih zavetjih svojih domov, polni lepih doživetij.

Letos si bomo privoščili še izlet v Škofjo Loko, staro mesto s polno znamenitosti, kjer nas bo sprejelo tamkajšnje društvo.

Letovali bomo v Zdravilišču Rogaška Slatina, kjer smo že stari znanci in se tja radi vračamo.

Še naprej bomo pridno hodili na tedenske pohode v okoliških krajih, ob koncu leta pa se bomo srečali, poslušali kakšno zanimivo predavanje in se skupaj povesečili.

Namesto konca

Naj mi oprostijo zdravniki in drugi, ki so doma na zdravstvenem področju, če je bilo kaj povedano preveč enostavno. Moj namen je bil, da s preprostimi besedami napišem to, kar sem si doslej zapomnila o sladkorni bolezni. Nisem bolnik, sem pa članica društva. Ob laičnem spremljanju te problematike ugotavljam, da ljudje sladkorno bolezen premalo poznajo in jo morda zato tudi podcenjujejo.

Vabim vas, da kaj napišete o svojih izkušnjah in da se nam pridružite v društvu. Več nas bo, lažje nam bo!

Ivana Prislan

Foto: Helena Jehart.

Sproščali smo se tudi v naravi.

KOTIČEK ZA ZDRAVJE

Smeh je najboljšo zdravilo za stres

Življenje brez stresa je iluzija. Z njim se moramo – enostavno – navaditi živeti.

S stresom opišemo različne situacije, ki nas obremenjujejo. To je dogajanje, ki zmoti človekovo ravnovesje, tako na telesnem kot psihičnem nivoju.

Stres pa tudi aktivira prilagoditvene procese. Povzroči množico dogodkov v telesu, med drugimi se kri preusmeri iz kože v mišice in možgane, med stresom smo »na preži«. A stres, ki je bil tudi evolucijsko pozitiven, saj je našim prednikom omogočal preživetje, je lahko tudi negativen, ker zaradi naše prevelike aktivnosti slabi imunske procese in zato dolgotrajni stres povzroča bolezni. Med stresom človek vso energijo »usmeri v beg« oziroma se umakne iz neprijetne situacije ali pa se s težavami sooči, da doseže končni cilj, tj. vzpostavitev ravnotežja.

Večje težave prinaša t. i. psihološki stres, saj se od nas pričakuje, da se bomo samokontrolirali, zato zadržujemo čustva, misli ... Naš um pa je bolj obremenjen kot telo, saj se ne moremo »izklopiti«.

Reakcije ljudi na stres so različne, prav tako, kot se ljudje razlikujemo med seboj. Nekaterim so težave in prepreke izziv, drugim povzročajo stres.

Pozitivne in negativne posledice stresa

Stres ni nujno zlo, je kot sol v prehrani, saj začini naše življenje. Tudi rutina oziroma vsakdanja monotonost nas lahko spravi v stres. Če pa stresa doživljamo drugače za drugim, če jih je torej več in če se stopnjujejo, pa smo v velikih težavah. Zavedati se moramo, da stres ne mine sam od sebe, da se moramo z njim soočiti.

Če tega ne storimo, se pojavijo zdravstvene težave: glavobol, zgaga, pretirano potenje, močno utripanje srca, utrujenost, občutek suhih ust ipd. Lahko povzročita raka, pojavijo se alergije ...

Posledice stresa so tudi na čustvenem področju: smo razdražljivi, napeti, negotovi, preganjajo nas strahovi, zapademo lahko celo v depresijo ...

Pojavijo se tudi težave v miselnih procesih: imamo probleme z organizacijo, s pozabljanjem, muči nas strah pred neuspehom, smo črnogledi ...

Pogoste so tudi naslednje vedenjske motnje: vzkipljivost, prenašanje, jok, zmanjšana motivacija za delo ...

Alarm se v nas in naši okolici mora sprožiti, ko občutek močne izčrpanosti ne popusti niti po prostem vikendu; ko se nam zdi, da je naš dopust tako oddaljen, da ga sploh ne bomo mogli dočakati; ko nas druženje z ljudmi utruja in so nam ti odveč; ko nas je strah noči in nespečnosti ...

Poglabljanje težav je lahko usodno

Proti stresu je torej treba ukrepati. Pogoji pa seveda je, da se ga zavedamo. Včasih zadošča, da na težave pogledamo nekoliko z razdalje.

Stres na delovnem mestu povzročajo obilica dela, nesoglasja s sodelavci ipd., kar lahko pripelje do izgorelosti.

Svoje je k problematiki prispevala tudi recesija, ko se je pojavil tudi strah za existenco, ki dodatno obremenjuje posameznika. To breme je še težje, če je človekova samopodoba močno povezana z delovnim uspehom in imetjem. Trpijo tudi tisti, ki so še ohranili delo in zaposlitev; so v stresu in občutijo »krivdo preživelih«.

Nakopičene težave nekatere ljudi vodijo tudi v samomor. Večina ga verbalno in s pripravljalnimi dejanji (npr. načrtovanje samomora – priprava pripomočkov; urejanje zadev – podarjanje lastnine) tudi nakaže, posebej rizične so depresivne osebe in osebe, kjer se je v družini že zgodil samomor oziroma v njej vlada nasilje. A samomor je trajna rešitev začasnega problema.

Depresijo opredelimo kot več kot dva tedna trajajoče negativno razpoloženje, še posebej, če se zmanjša zadovoljstvo s stvarmi in zanimanje zanje, glede na to, da so človeku prej veliko pomenile. Depresijo lahko doživi vsakdo, tudi tisti, ki so za delo (preveč) zagnani in se ne znajo ustaviti. Proti depresiji, ki jo je treba zdraviti, če ne pojenja, pomagajo antidepresivi, ki ne povzročajo zasvojenosti kot pomirjevala. Njihov učinek pa se pokaže šele po treh do šestih tednih, pri čemer velja, da dlje ko traja depresija, dlje je treba počakati na učinek antidepresivov. Pri okoli 70 odstotkih pacientov je treba terapijo tudi zamenjati, preden najdejo pravo zdravilo.

Rešitve obstajajo, le premalo jih poznamo in prakticiramo

Kaj storiti, če smo v stiski? Najprej skušajmo razumeti samega sebe, spremenimo prehrano, okrepimo stik z naravo, poskrbimo za ustrezno prepletanje dela in počitka, naučimo se tehnik sproščanja ...

Osnova našega izhoda iz zagate je, da prepoznamo, da smo v stiski. Ugotoviti moramo, kaj nas spravlja vanjo, oceniti moramo tudi, kakšne so naše zahteve do samega sebe. Razlikovati moramo, kaj je v naši moči kontrole in kaj ne.

Zdi se preprosto, a učinkuje: Stresu se lahko zoperstavimo tudi s pravilno prehrano. Jejmo uravnoteženo hrano in večkrat na dan, izbirajmo sezonska živila, ne jejmo v naglici in stoje, temveč si privoščimo miren obrok, pijmo dovolj tekočine, ne pretiravajmo z uživanjem prevelikih količin pravega čaja in kave. Prav čudežne so menda omega-3 maščobne kisline.

Delo in počitek naj se prepletata. Pomembna sta kakovosten spanec in dopust za napolnitev baterij.

Ne smemo zanemariti zadostnega gibanja, saj se med telesno dejavnostjo sproščajo t. i. hormoni sreče. Izberimo sebi primerno in všečno telesno aktivnost, ki nas bo razveseljevala; pomembno pa je, da je ne izvajamo tik pred odhodom v posteljo, saj nas bo prebudila in ne bomo mogli zaspiti.

Narava je poleg spremembe razmišljanja najboljši način, da se izvijemo iz objema stresa. Nikar ne razmišljajmo črno-belo. Naše razmišljanje naj bo pozitivno naravnano. Ne pričakujmo zmeraj najhujšega, ne postavljajmo si previsokih ciljev, napake jemljimo kot dejstvo, ki nas plemeniti in dela izkušenejše ... Ločiti moramo sedanost od preteklosti in slabe trenutke pustiti za seboj.

Zavedati se moramo, da popolne popolnosti ni. Ne iščimo vedno krivde v sebi! Naučimo se, da ne bomo skrivali čustev. Čim več se smejmo. Družimo se z ljudmi in sprejmimo njihovo pomoč. Učinkovite so tudi razne tehnike sproščanja, ki se jih lahko naučimo na delavnicah.

A. Č., povzeto po predavanju Marijane Kašnik Janet z Zavoda za zdravstveno varstvo Ravne.

POROČILA

Intervencije PGE Koroškega gasilskega zavoda v avgustu

Na ZGO-ju

3. 8. 2009 so poklicni gasilci po vklopu javljalnika pregledali upravno zgradbo, 9. 8. 2009 so po vklopu javljalnika pregledali proizvodne prostore Jeklarne (ulivališče), 11. 8. 2009 so odstranili oljni madež pri vhodu na ZGO, 18. 8. 2009 so po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore Jeklarne (ulivališče), 25. 8. 2009 so po vklopu javljalnika požara ob 9.30, 15.30 in 16.00 pregledali poslovne prostore zgradbe ETS-a, 25. 8. 2009 so po vklopu javljalnika požara za nivo vode pregledali proizvodne prostore Jeklarne, 26. 8. 2009 so po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore Sistemske tehnike, 28. 8. 2009 so sodelovali pri nujenju prve pomoči in prevozu obolelega delavca Termomehanike, 29. 8. 2009 so po vklopu javljalnika požara pregledali proizvodne prostore Jeklarne (ulivališče), 31. 8. 2009 so posredovali pri delovni nesreči v Metalu Ravne.

Druga pomoč in intervencije

1. 8. 2009 so gasilci iz Centra za obveščanje dobili ob-

vestilo o delovni nesreči na Tolstem Vrh, vendar je bila intervencija med vožnjo na prizorišče preklicana, 3. 8. 2009 so bili angažirani zaradi napačno usmerjene intervencije Ob Suhi na Ravnah, 3. 8. 2009 so posredovali ob zalitju kletnih prostorov stanovanjskega bloka na Ravnah, 10. 8. 2009 so pomagali reševalcem pri prenosu pacienta iz stanovanja v reševalno vozilo, 17. 8. 2009 pa pri prometni nesreči v Srednjem Doliču, 19. 8. 2009 so odstranili drevo s sršenjim gnezdom v Kottljah, 21. 8. 2009 so pomagali pri prometni nesreči v Bukovski vasi, 22. 8. 2009 so odstranjevali posledice neurja v Prežihovi ulici na Ravnah, 23. 8. 2009 so odstranjevali posledice neurja na Tolstem Vrh in Zelenbregu na Ravnah, 23. 8. 2009 so na Tolstem Vrh odstranjevali okvaro na vodovodni cevi, 26. 8. 2009 so na Tolstem Vrh merili koncentracijo plina pred hišo, kjer poteka plinovod, 27. 8. 2009 so pomagali pri prometni nesreči na Koroški cesti na Ravnah, 29. 8. 2009 pa pri prometni nesreči na cesti Čečovje–Šratnek, 31. 8. 2009 so gasili požar v dimnici mesa na Ravnah na Koroškem.

Direktor: Roman Lupuh, dipl. org.-men.

Kadrovska gibanja v juliju

FLUKTUACIJA

Sklenitve delovnega razmerja

V primerjavi z junijem v družbah ni bilo sprememb.

Prekinitve delovnega razmerja

V primerjavi z junijem je v družbah prišlo do sprememb le v Sistemske tehniki, kjer sodelavcu zaradi vpoklica v vojsko mirujejo pravice iz delovnega razmerja, in v Petrolu Energetiki, kjer so se poslovili od umrlega sodelavca in sodelavke, ki se je upokojila, vzrok za odhod sodelavca pa je bila odpoved delovnega razmerja.

Pripis: Objavljamo podatke le za večje družbe, ki še naročajo Informativni fužinar.

Po podatkih kadrovskega oddelka podjetij povzela A. Č.

DRUŽBA	ŠTEVILO ZAPOSLENIH
31. 7. 2009	
PETROL ENERGETIKA	156
PE RAVNE	93
PE ŠTORE	41
PE HRASTNIK	22
KOROŠKI GASILSKI ZAVOD	14
SLOREST (ZGO Ravne)	27
SISTEMSKA TEHNIKA	255
SISTEMSKA TEHNIKA ARMAS	17

Informativni fužinar, št. 9, september 2009. Glasilo družb, nastalih iz Železarne Ravne. ISSN: C500-0572.

Založnik: Fužinar Ravne, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, lektor Miran Kodrin, prof.

Tel.: (02) 870 6441. Faks: (02) 82 23 013. Elektronski naslov: andreja.cibron@metalravne.com.

Prelom in tisk: ZIP center, d. o. o., Koroška cesta 14, 2390 Ravne na Koroškem. Naklada: 560 izvodov.

Objavljenih prispevkov ni dovoljeno kakorkoli ponatisniti brez pisnega dovoljenja uredništva.

1. FRAN LEVSTIK
2. JOSIP STRITAR
3. IVAN TAVČAR
4. JANKO KERŠNIK
5. IVAN CANKAR
6. JOSIP MURN ALEKSANDROV
7. IVAN PREGELJ
8. ALOJZ GRADNIK
9. SREČKO KOSOVEL
10. EDVARD KOCBEK
11. PREŽIHOV VORANČ
12. CIRIL KOSMAČ
13. KSAVER MESKO
14. VALENTIN VODNIK

Rešitve premetank s strani 16

RAZVEDRILO

Slovenski književniki

VP 261/2009 a

658(497.12)(085.3)

3014227

COBISS

Navodilo: Iz njihovih izjav lahko s prestavljanjem črk v poudarjenih besedah dobite imena in priimke slovenskih besednih ustvarjalcev, hkrati pa se vam bo izrisal njihov književniški profil.

1. Kot vročekrvni **FRESKANT** besed se nikoli nisem dokončno izvil iz objema zlih **VIL**.
2. Ko sem na dunajskem kolodvoru izstopil iz vlaka, sem v rokah držal star **PROTAST** kovček. Moji **RISJI** koraki so se hitro izgubili v množici.
3. Neumorni besedni **VRAČ** na številnih področjih delam kakor **NAVITA** ura.
4. Kadar sem se lotil **ISKANJ** značajskih potez literarnih oseb, sem odlomke in **OKRNKE** iz globin duše odkrival v svoji notranjosti.
5. **NAK**, jaz že ne bom pozabljen, za menoj bo ostala plodovita literarna **RAVNICA** številnih črtic, novel, povesti, dram, pesmi ...
6. **PRISMUKNEN** je, kdor upa na **SLAVO** z **ODRA** slovenske poezije.
7. Bo že držalo, če se star **PANJ** vname, dolgo gori, saj je v moji krvi gotovo drobec puntarske **GVE-RILE**.
8. V svoj poklicni **KLAN** so me sprejeli tako pravniki kot **GOZDARJI** iz dežele besed.
9. Poet – večni otrok, ki se ga ne da ukrotiti z **LESKOVKO**, pršim svoje pesmi kakor **ROSEČ** oblak.
10. Kot neumorni vitez peresa sem pogumno priostril besedni **BODAK** in se dostojanstveno spopadal z nepregledno množico izbljuvanih **DREKCEV**.
11. Pregarjani **VIHRAVEC** sem celo desetletje **PROŽNO** vandral po evropskih deželah.
12. Ker me je vzradostila prikupna **SLIČICA** iz otroštva, je **MRKO** občutje izpuhtelo.
13. Kdor prebira **VERSKE** knjige, ve, da **MOŠKA** beseda nekaj velja.
14. Po predčasni upokojitvi zaradi prevelikega navdušenja nad Francozi sem se počutil kot **DEVIAN-TNI KLOVN**.

Miran Kodrin

LISTNICA UREDNIŠTVA

Informativni fužinar danes in nikoli več

Foto: Matej Kodrin.

Izdelki in storitve imajo svojo življenjsko dobo in poslanstvo; ko se iztečeta, je zgodbe konec. Svoj konec je končno dočakal tudi Informativni fužinar (IF). Zakaj končno? Zato, ker se njegovo umiranje na obroke vleče že leta dolgo, kar predolgo. IF je začel izhajati leta 1964, ob starejšem bratu

Koroškem fužinarju, ki je še naprej (nekajkrat na leto) »pokrival« dogajanje zunaj Železarne Ravne, medtem ko se je novi mesečni časopis (nekaj časa tudi štirinajstdnevnik) posvetil predvsem tovarniški tematiki.

IF je v zadnjih petnajstih letih doživel korenite spremembe: izdajala ga je zasebna družba (v katero se je pretvorilo uredništvo), zmanjševalo se je število profesionalnih sodelavcev, število naročnikov je padalo (nekaj železarskih družb je izginilo v stečajih in prisilnih poravnava, druge so se privatizirale ali so dobile nove lastnike, ki so

jih vključili v svoje skupine, v okviru katerih jim zagotavljajo tudi interni časopis ...). Tako je IF skoraj še edina vez na ZGO-ju in spomin na čase enotne ravenske železarne.

Pospesek ukinjanju IF (podjetje je izpadli prihodek sicer skušalo nadomestiti z drugimi dejavnostmi) je pridala še recesija, saj je časopis za podjetja samo še dodatni, nepotrební strošek. Tako je ta številka izšla v nakladi le še 560 izvodov, torej desetkrat manjši kot npr. leta 1992, ko je tiskarna natisnila kar okoli 6.000 izvodov IF (od tega dva tisoč za upokoence, ki so ga prejeli po pošti). Odločitev o prenehanju izdajanja časopisa, utemeljena na podlagi (že sprejetih in še napovedanih) odgovodi s strani podjetij, zame kot lastnico družbe in urednico, ni lahka, a je, ob upoštevanju ekonomske logike, ob vseh izkoriščenih rezervah, edini mogoči izhod. Upam in verjamem, da je IF pustil prepoznavno sled in bo kot vir informacij še dolgo koristil marsikomu.

Urednica Informativnega fužinarja
mag. Andreja Čibron - Kodrin